Bárdos Judit finom érzelmi ívet rajzolva kelti életre a holokauszttúlélő zongoraművészt

Zenével idillről és borzalmakról

Zdeněk Jiráský cseh rendező Csendben című filmje olyan tehetséges zsidó zenészek-művészek sorsát mutatja be, akiknek karrierjét derékba törte a holokauszt. A film sajátosan építkező és megjelenített történetében nincsenek dialógusok, a művészek megpróbáltatásait az emlékeiket idéző belső monológok tárják fel. A visszaemlékezéseken kívül a legtöbbet a zene és a képek árulnak el a korról és a megélt eseményekről.

TALLÓSI BÉLA

FILMKOCKA

Csendben

- **Szlovák cím:** V tichu
- Szlovák–cseh filmdráma, 84 perc, 2014
- **Rendező és forgatókönyvíró:** Zdeněk Jiráský
- **Operátor:** Michal Černý
- **Zene:** Martin Hasák
- **Szereplők:** Bárdos Judit, Jan Čtvrtník, Ján Gallovič, Kristína Svarinská, Laco Hrušovský, Dana Košická, Ema Dobešová, Valéria Stašková

Edith Kraus (Bárdos Judit) két arca a filmből (Fotók: Film Europe)

Zdeněk Jiráský első, 2011-ben készült Kutyatej (Poupata) című nagyjátékfilmje – mely egy játékgépfüggő férfi családjának széthullását mutatja be erős szociális érzékenységgel – négy Cseh Oroszlánt gyűjtött be, köztük a legjobb filmnek és a legjobb rendezésnek járó díjat. Már az a munkája se illeszkedik be abba a vonalba, amely a cseh filmet (főleg a vígjátékokat) jellemzi: hogy keserédes hangulattal mesélnek történeteket a közelmúltból vagy a jelenből, ami természetesen nem rossz, sőt.

A Csendben című munkájával kapcsolatban a rendező úgy nyilatkozott, hogy a holokauszt témát másképpen szerette volna megközelíteni, nem az ismert sablont követve. Hosszasan keresgélte az utat, a megoldást, mert újat szeretett volna nyújtani. Ez sikerült is neki. Ahogy az alkotók fogalmazták meg, a Csendben mágikus mozgóképes elbeszélés lírai, szimbolikus képi világgal és erősen érzelmi töltetű zenével.

A film, amely Agáta Schindler Németországban élő szlovák zenetudós ötlete alapján készült, néhány zsidó zenészművész sorsát követi nyomon a múlt század 30-as, 40-es éveiben. A zenetudós kutatta azoknak az embereknek a sorsát, akikről a film szól. Ám – mint elmondta – semmilyen archívum nem őrzi azokat az adatokat és tényeket az üldözött zenészek életéből, amelyeket a film feldolgoz. Ahogy kifejtette, személyes kapcsolatok által jutott hozzájuk, ismerősök, hozzátartozók elbeszéléseiből. Ezeket az életrajzi töredékeket, melyek alapján Zdeněk Jiráský megírta a forgatókönyvet, nem lineáris történetté feldolgozva meséli el a film.

A zenészeket megjelenítő színészek belső monológokban emlékeznek vissza békeidőkbeli karrierjük szépívű fejlődésére, majd a koncentrációs táborokban átélt embertelenségekre. A belső monológok a béke idilli illúziójának és a haláltáborok borzalmainak kontrasztjára épülnek. A súlyos emlékek hangulati, érzelmi megjelenítését emeli a zenei aláfestés, valamint esetenként a több- vagy átvitt jelentésű, hatásos, szuggesztív képi világ. E hármas kapcsolódásban, a narráció, a zene és a környezet (izgalmas képi megoldások) egységében rejlik a Csendben erőssége.

A filmben szereplő holokauszttúlélő zenészek között van Edith Kraus zongoraművész, akit Bárdos Judit kelt életre, finom érzelmi ívet bejárva a díva nagystílű megélésétől az emberségében megtiport, „számmá degradált" lény teljes kiszolgáltatottságának elszenvedéséig. Bárdos Judit az ünnepelt zongoradívát ellenállhatatlan bájjal, tartózkodó, elegáns magasztossággal formálja meg úgy, hogy elhitető, finom gesztusokkal képes sokat elárulni arról, ami a külső mögött van, vagyis a kivételes adottságú, sugárzó zenészthetség belső énjéről. Színészként – a pozsonyi konzervatóriumban szerzett komoly zongaratudását is megvillantva – a legerősebb pillére Zdeněk Jiráský filmjének, mely zenei és stilizált képi világával igényes mozgókép.

A címet viselő tíz művész döntött arról, ki kerül Sztankay István és Avar István helyére

Cserhalmi és Bitskey a nemzet színészei

MTI-HÍR

vészet, a nemzeti színjátszás fejlesztése, népszerűsítése során kimagasló erdemeket szé-

Steve McQ

London. Az Eu
téhez elnevezésű
zőt az Európai Fi
rabszolgaság cím
tük a legjobb film
a rendezőre, amil
készült Éhség cim
kusok díját nyer
szintén Fassbende
velencei filmfeszt
Filmkritikusok N
bender a legjobb
Európai Filmdíjal

Szlovák s

Budapest. Né
meket az első Bu
tivál vasárnapi
közül a Mert gy
hai belga rende
nemzetközi zsú
versenyzők közi
tás bizonyult a
ben. Elwira Nie
lengyel produk
szekció fődíját.
vasárnap című
a fesztivál díját.

Prince két al

Szólób

ÖSSZEFO

Los Angeles.
stúdióalbumot
tegnap Prince.
szeres Gramm
instrumentalist
énekes szólóle
ficial Age cime
hua Welton kö
készült. Prince
yeGirl nevű
koncertezik.
egy albumot P
címmel.

A kiadvány
Warner Bro
történt kibékü
munkái. Az A
évvel követi a
dozott legut
Chaos and D
egyik legsike
zenésze 1996
tott a Warner
szerint a kiad
neki elegendő
ságot, és a n
ményében
munkatempo

Prince-re
felfigyelt a
ma, a For Yo
nálunk, ezt
mez kovette